

Red de bijen, red ook de vogels

Het gaat niet louter om de massale sterfte van bijen maar van alle insecten. En om een grootschalige belasting van al het waterleven. Gisteren publiceerde het gerenommeerde tijdschrift *Nature* de verontrustende resultaten van een onderzoek naar de invloed van een populair en al langer omstreden pesticide.

Onderzoekers van de Radboud Universiteit maakten aannemelijk dat een sterke lokale afname van de vogelstand verklaard kan worden door een even lokaal, hoger gebruik van neonicotinoïden. Let op: het gaat hier om correlatie, niet om rechtstreekse fysieke oorzaken. Maar andere mogelijke oorzaken zijn goed onderzocht en vallen af. De samenloop is zo overtuigend dat een causaal verband verondersteld kan worden.

Tegen dit middel, dat zeer algemeen in de sier- en voedselteelt wordt gebruikt, zijn al langer verdenkingen. De Europese Commissie verbood voor een periode van twee jaar het gebruik ervan voor de gewassen maïs, koolzaad, zonnebloem en erwt. Vooral omdat deze gewassen populair zijn bij de honingbij, waarvan de stand in Europa dramatisch achteruitloopt.

Het Nijmeegse onderzoek maakt duidelijk dat het probleem groter is. Deze maatregelen zijn dus niet toereikend. Alle insecten zijn getroffen, niet alleen de bijen - ook vogels en planten. Omdat het middel lang werkzaam is, in lage dosering effectief, makkelijk 'uitspoelt' en dus oplost, is ook al het waterleven hierbij betrokken.

In *Nature* vergeleek hoogleraar biologie Dave Goulson van Sussex University de kwestie met het DDT-schandaal uit de jaren zestig.

Overmatig gebruik van dit verdelgingsmiddel vanaf de jaren vijftig leidde toen tot grootschalige vergiftiging en een radicaal verbod.

Uiteindelijk kon DDT in moedermelk en zelfs in het vet van pingüïns worden aangetoond.

Na twintig jaar gebruik van neonicotinoïden zijn ook daarvan effecten in de voedselketen aantoonbaar, zo blijkt nu. Chronische blootstelling over een langere periode, ook aan lage doses, zou schade veroorzaken. En niet alleen aan bijen, maar ook aan andere insecten, zo is nu aannemelijk gemaakt. En dus ook aan de vogelstand.

Het is te hopen dat deze boodschap snel wordt opgepikt. Op 17 april schreef staatssecretaris Dijkzwa (Landbouw en Natuur, PvdA) nog dat de „nieuwste inzichten” uit de wetenschap strengere maatregelen juist niet nodig maakten. De Nijmeegse publicatie in *Nature* zou haar ertoe moeten brengen dit standpunt te herzien. Het heeft er alle schijn van dat deze middelen niet langer voldoen aan de goedkeuringscriteria. Mocht de reguliere procedure via Brussel te lang duren, dan zou Dijkzwa zelf een noodmaatregel kunnen nemen.